

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Commentarius in VIII libr. philosophicorum Arist.
exceptus a Michael Schweizer, mon. Salemitani professo -
Cod. Ettenheim-Münster 359**

Specius, Johannes

[S.l.], 1596

Quaestio 2da

[urn:nbn:de:bsz:31-132384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-132384)

plurale aqua ab igne fatiunt alia n fatiunt se
 sola qdaz q' propingores st necio? Nec demu
 pt dice aqua ad fignib' renouari p' qualitates
 quasdam virtuales quas nonnulli criminfunt h
 ga sup' naturam e' ponere plura vbi pauciora
 sufficiunt hi aut ptu ponere cognit' in quolibet
 elemento plures qualitates virtuales q' pluribz
 actualibz respondeant ad cu' h' forma una sub
 stantia cuius rei satis e' sufficit ad p' standu
 id p' q' illaru' multitudine induit vide Font
 in 10 Metaph' c. 7. 77. sect. 2. q' d' hanc d' p' ce.
 Dantes opinionem solidi admodu' refutat.

Ad ultimum responderi ex coi' p' totu' sentia cor anima ^{2 d' ad 7 m.}
 lis ab aia ipsa moueri: fit aut' ipse motus in huc
 uel ille p' tota motua qua tang' in p' uicibus p' p' uo
 sus ubi aia: cu' h' aia subtilia q' d' sit p' p' uo
 & immediatu' op' rationu' suaru' p' uicibus e' n' p' t'
 in d' q' p' tota qua uelut in p' uicibus motu
 illu' exequat' huc aut' alia cu' n' p' q' illa
 q' ab hoc effectu nonu' accepit facultat' mo
 tiua.

A quoram moueant' p'ro
 iecta.
 Quaestio 2 d' 9

Quae violenta motu quousq[ue] tandem g[ra]t[is] motu
 eo ab alio moveri clarig[us] e[st] q[uo]d ut p[ro]b[ar]i debeat
 in nulla res violenta p[ri]ncipi[um] motu[rum] se g[er]it
 neat. violentu[m] a. d[ist]inct[us] motu[rum] ab extrinsec[is]
 vim pass[iv]o n[on] conferente utq[ue] a[ct]iv[us] & effectiv[us]
 s[ed] et remittente. Ideo licet motu[rum] violentu[m] n[on] sit g[ra]t[is]
 ma[gn]a sufficiat t[ame]n q[uo]d sit contrari[us] forma ut ex 2do p[ro]p[ri]o
 colligi p[otes]t. Cum u[er]o idea[m] motu[rum] violentu[m] sit quaevis
 q[ui]dam ad corruptione[m] (t[ame]n a. natu[m] e[st] t[er]m[in]u[m] illud
 nullu[m] violentu[m] p[ro]p[ri]u[m] s[ed] nullu[m] on[us] naate p[ro]p[ri]o
 t[er]m[in]o s[ed] in p[ri]ncipi[um] effectiv[us] in nulla res ab[er]t
 t[er]m[in]o & corruptionis sua[rum] a[ct]iv[us] p[ri]ncipi[um] a. p[ro]p[ri]u[m] ubi
 t[er]m[in]o p[ro]p[ri]o motu[rum] violentu[m] p[ro]p[ri]o in 2 p[ro]p[ri]o. ex 10 violentu[m] motu[rum]
 t[er]m[in]o p[ro]p[ri]o emoveat p[ro]p[ri]o, h[ab]it[us]ione, u[er]sione,
 & circum[er]sione seu uertigine, ad quas p[ro]p[ri]o reliqua
 o[mn]ia reuocant[ur] ut ibidem assentit & p[ro]p[ri]o. p[ro]p[ri]o
 2 p[ro]p[ri]o e[st] una impulsio in mouent[em] ita p[otes]t mo-
 bile ut ipsu[m] t[er]m[in]o n[on] deserat ut q[ui] sap[er] p[ro]p[ri]o
 manib[us] submouet[ur]. Altera p[ro]p[ri]o impulsio e[st]
 2da. impulsio q[ui]a sic mouent[em] p[otes]t mobile n[on] t[er]m[in]o ad[er]t
 ei uigent[em] ipsum s[ed] postq[uam] impulsit ipsu[m] relinquit
 ut in g[ra]t[is] Bombarda aut lapis manu eijct[us].
 Et h[uius] impulsio[n]is q[ui]da[m] quasi p[ro]p[ri]o e[st] p[ro]p[ri]o
 de

De violento

Motus violentus e[st] g[ra]t[is]
forma

4ta

Impulsio e[st] p[ro]p[ri]o
1a

2da

Impulsio e[st] p[ro]p[ri]o
h[uius] 2da

et qua hic polysimul loquimur. Vobis n' distinguere
 a pulsione trahente & circum... ^{quod uocatur ab alio} ^{spingunt}
 pellere aut circumagere. Differt t' uocatio uocatur ab alio
 a q' d' fundatur x' q' uolunt n' mouet p' se s' p' aucto
 nempe ad motu' eiq' in quo e' uol' ^{de lamb' uocatur e'}
 id n' q' trahit pellit aut circumagit p' se mouet
 neq' n' fundatur e' motu' uolentia' qualif' q' uol' ^{Moty uolentia e' Moty}
 s' t' ce' motu' p' aucto. quatenus talis e' in p' t' ^{h' e' d' p' aucto.}
 in hoc lib: s' et' exp' se' dicat Eom' p' p' mouet
 alia moueri n' aucto alia uolentia' & q' ha' nam
 trahit pulsioni opponit q' a' pellent e' in t' uolentia' ^{trahit opponit pulsioni.}
 A quo motu' a' tergo g'ingent, trahent u' e' in ter
 mino ut uol' t' uolentia' ad quo' ut exp' q' stat:
 Et licet id q' trahit p' se moueat trahent t' uolentia'
 cit ut uolentia' moueat. Verugo s' in uolentia' ^{unde e' p' mouent}
 uolentia' in orbe componit ex pulsione trahente
 ut n' q' d' t' uolentia' q' idem et' t' uolentia'. Nunc ad
 projectione' seu ad p' p' p' uolentia' reuertamur.
 Quare q' in' id q' p' uolentia' uolentia' a' p' uolentia'. ^{Questionis}
 esse ferat p' aucto' a' quonia' tunc p' uolentia' ^{sensus.}
 uolentia' x' a' se n' mouet ut p' uolentia' uolentia'
 p' uolentia' a' p' uolentia' impellit q' a' n' ad p' uolentia'
 amphi. Sicut aut' dicitur h' uolentia' re' uolentia' uolentia'
 p' a' e' h' uolentia' h' uolentia' h' uolentia' uolentia' ^{h' uolentia'}

sic moveri à propiciente, ut propiciens moveat
 prima pars aëris q̄ e' manū p̄p̄a & hanc partem
 & ad aëriam, & sic demum donec d'libit' r̄st̄ḡnt
 utriusq' motus fieri non possit eo fieri nō quo lapsi
 si aqua p̄rely circum effret q' suo impulsu alii
 effret & sic rursus alium donec tandem utriusq' p̄
 sepleat hanc sententia ne cogescat. Ex quo colligitur Aristes motu p̄victu
 in nō e' unū motu & g' hinc h' multos sibi in
 cen g'loquantet ut g' hinc h' p̄p̄a q' s'unt multa
 ac diversa p̄p̄a nobis q' s'unt sine moment p̄
 iectum corp̄. Idem de motu p̄victu' breve
 ut in 4to p̄p̄a h' b' & alij locis quod affert
 perens lib 14. c. 5 q' hanc quoq' sententiam ample
 h' ut & Cardanus atq' nonnulli. Renscari huc
 p̄t opinio illa q' ab Alexandro tribuitur platonī &
 qua Aristes refutat hoc lib. 1. c. 1. nempe p̄p̄a
 nonon p̄ antip̄stasia seu g' hinc h' circum obfistiam
 ita ut nō air sussequit' mediā h' lapidem
 succedat magis impetu in locū eij' ut de h' nam
 & succedendo lapides utriusq' propellat & in h' p̄
 lapidē anteriore p̄p̄a aëris dum à posteriori impelli
 tur submoueat id q' e' moveri ut nonnulli g' h' p̄
 mat p̄ antip̄stasia; In lib. 1. c. 1. g' hinc h' accipit

Quod sit motus p̄ antip̄stasia

aliter hoc nomen. Atque quem sentia longe probatior ^{Aliter sentia}
 ut grinde amplectenda o' aserunt p'icta nomeni a' p'ro ^{longe probatior}
 quiente ut a' principio Quod Movens u' instrumentum ^{quante sentia}
 tale seu principium. Quo motu e' virtute seu quali-
 tate, quanda' ipsi rei p'cedit a' p'rosequit' imp'ra
 qua virtute tandem movet lapis v'g' donec in
 p'p'ra virt' e' usq' debilitat' ut movet' resistit.
 resistenti' superare usq' n' possit. Haec sentia
 ita p'ambit' d'clarat' d' p'bat' q' n' ut' negan' ^{per hanc sentia}
 du' d'ant' in v'lt' em' virtute seu impulsu' q' n'
 At motu ipse s' qualitab' reat' quo motu p'ro-
 p'ine efficiat' q' p'at' ex' p'lo t' celest' hanc
 intelligant' orb' celest' circumaget' t' gravit'
 um & levit' q' id'us in fine gradus agunt' ^{Quare gravit' levit'}
 q' p'gressu motu, auget'at' in ip' impulsu' a' nati- ^{in fine agant' virtutib'}
 eoru' gravitate seu levit'ate omnib' ut iam
 p'bat'at' ex' p'imat' alibi examinat' d'iliget'q'.
 Eand' ob' cau' motu p'cedit' in fine tardior ^{Quare motu p'bat'}
 e' q' motu impulsu' quo form' p'oulat' in ina- ^{in fine s'it tardior}
 at' & evarescat' deniq' a' alia col' Angelini.
 Eand' aut' illum locum s'p' malignos q' v'it'
 impellere videt' qua' m'ic'endo illis impulsu'
 p'ruales, qui certu' e' in corpore medio ita n'
 recipi. Si dat' p'ruales impulsu', ma'at'

Refutatio aëris cur neget. Non moueri aut scula lapidea vq
 Curie proiecta non mouentur nisi aëri
 ac si impulsionem.

1° ut magis ut certe n̄ q̄ e medij aëris n̄ p̄p̄ter
 & rem p̄iectam. 2do Si lapis moueretur ab aëre in
 p̄ssa ut absque si moueretur ab aëre necesse e
 eēt ut p̄p̄ter tangeret p̄iectū ut p̄ se ut p̄
 n̄strumētū p̄ factū eēt tangere & impellere aëre
 3to Si aër mouet proiecta cur si iactatur plu
 ma non fertur ab aëre nec tam uolentē nec
 tam longē atq̄ lapis aliq̄ in t̄o p̄tina mag
 resistunt aëri magis ab eo moueri dōct̄ carō
 e q̄ lapis aptior & sabitior sit ad occupandū
 & gferendam uirtutē missā. 4to Sagitta ut q̄
 h̄o parū emittit ex bombardā n̄ p̄t moueri tāta
 impetu in minimā aëris post se trahit. Adde
 q̄ Sagitta ad scopū directā eō n̄ p̄tingeret
 in aëre ex nāa sua directiō n̄ tēdat quōq̄
 q̄ ad suū locū nāatq̄. 5to Si p̄iecta moueretur
 ab aëre eō in uēto n̄ p̄o spirāte aëre sit imp̄
 gūitāte lapis ab aëre nullū coloriq̄ longē
 ferri dōct̄ q̄ in uēto nam q̄ n̄ q̄ e ḡhaz
 p̄iam. Auodit q̄ in aëre sit h̄q̄ & tenuis
 n̄ post a nam ita impelli ut suū leuet

lapidem statim. n. cedit icini. Et licet air impul Nota. 247.

Et a fulmine arbores & ster. noc. post. n. e. ta. mo.
tata max. p. p. quata fulmine impellat.
Et spat. et si d. g. a. i. em. nullu. n. u. e. a. t. i. n. mo.
u. e. i. f. t. e. p. o. e. n. l. l. a. m. r. e. m. n. i. s. i. n. o. u. e. n. t. r. e. m. e. a. n. d. e. m. t. a. n. g. a. t.

Sed. g. t. a. i. s. t. a. u. i. r. t. u. t. s. p. r. e. s. i. s. i. n. f. r. a. m. u. l. t. i. n. u. l. l. a. o. b. ^{g. a. h. a. n. a. m. s. e. n.}
i. q. u. i. a. n. t. p. o. d. u. t. i. s. s. a. r. i. t. u. s. a. n. t. e. g. r. a. u. i. t. a. t. a. n. t. l. e. n. i. t. a. t. ^{h. e. t. i. n. g. o. b. i. e. c. t. u. s. p. o.}

aut. u. h. a. n. g. t. e. n. i. t. a. t. v. e. g. p. n. l. a. p. i. s. s. u. r. s. u. m. i. t. t. i. t. e.
g. r. a. u. i. t. a. t. e. i. n. d. e. s. c. e. n. s. u. p. e. r. n. i. s. i. l. e. e. i. t. e. m. l. a. p. i. s. n. p. o. s. s. e.

s. u. r. s. u. t. e. n. d. e. n. t. l. e. n. i. o. r. n. e. q. u. a. a. n. t. e. a. f. u. e. r. i. t. n. e. q.
g. r. a. u. i. o. r. e. i. n. d. e. s. c. e. n. d. i. t. p. r. i. c. i. b. p. r. e. s. i. s. i. s. e. t. n. i. m. o. t. u. s. o. b. i. e. c. t. u. s.

localis p. p. motu localis, nulla qualitas p. p. d. u. i. t. e. g.
R. d. e. h. d. i. s. t. M. i. n. p. s. e. a. c. p. a. r. i. u. g. e. d. o. g. e. n. t. i. u. e. n. t. a. r. ^{R. e. s. p. o. n. d. e. t.}

z. d. a. r. i. o. n. e. g. o. d. e. m. i. d. e. a. b. s. o. l. u. t. e. p. o. e. t. n. e. g. a. r. i. m. i. n. o. r.
s. i. n. u. t. E. u. c. l. i. d. i. s. s. u. b. f. i. n. e. s. i. n. p. h. y. s. i. c. a. n. t. p. m. o. t. u.

localis, n. p. g. c. a. m. p. a. n. a. s. o. n. g. i. m. p. u. n. i. t. a. i. r. i. u. m. p. r. e.
p. i. e. n. t. i. m. p. u. n. i. t. e. n. p. o. e. t. p. r. e. s. i. s. i. s. i. r. t. u. t. s. q. u. a. m. o.

u. e. t. u. r. p. e. t. e. b. q. u. a. m. s. i. t. c. a. s. s. p. a. s. i. n. g. q. u. a. l. i. t. a. ^{p. e. t. i. t.}
t. e. i. n. f. r. a. h. e. d. e. r. i. p. e. i. s. s. a. p. o. t. i. a. s. p. r. i. u. e. n. t. i. b. ^{p. o. s. s. e.}

n. o. q. a. b. s. u. d. i. g. e. s. s. i. n. s. e. q. n. o. v. p. r. a. e. t. e. r. a. s. i. c. a. r. p. l. e. a. o. b. i. e. c. t. u. s.
g. u. n. e. t. a. n. t. i. s. t. a. q. u. a. l. i. t. a. t. i. n. f. r. a. u. t. e. d. u. c. t. p. o.

p. o. t. e. n. t. i. a. q. u. e. i. n. l. a. p. i. d. e. a. n. t. e. x. t. r. i. n. s. e. c. i. s. a. d. i. n. g. i. t.
r. o. n. t. u. p. e. d. i. u. n. p. a. q. u. e. e. d. u. c. i. n. p. e. t. s. i. n. e.

lapidi natale e' de fit ab eig aia q' e' principiu
motu emdi; tanto aut impetu formi n' e' ina
turale s; moleculi' & fit a principio extrinsecu.
Utum & quomodo fit a seipso moueri dicat
bn' quos; explicat tot; s; p; q' t. In a' hac
e' fundmo s; tio explicata. In animali duo hac
inst' videt; principiu' actiuu' & hoc e' aia; princi
piu' passiuu' & hoc e' corp; seu ma' disposita
prae' duo hac e' motor & mobile; Motor e' q' d;
s; composita nobis corporib; seu animalis cui
potiam mouendi actiuam anima comunicat; mobi
le e' reliquu' animalis q' ab emdi s; se putat.
De moueri: Et hac e' ca' an aialis corp;
heterogeniu' sit & p; res tno' diu' s; a' r' o' b' at
tera s; moueri; moueri pot' alia; s; in eige
r' o' b' cent' o' s' aia n' pot' uni pot' a' u' a' i' o'
care n' coicata alia.

in aialis corp;
heterogeniu'

Utum graua & leuia mo
ueant a seipso.

Quaestio Tertia.

Nam e' principiu' motu & q'is r' o' b' e' q' dubit.
Motu n' r' o' b' n' t' m' s; i' g' i' al' t' r' o' s' & a' u' g' u' l' e' t' a' r' e' s;
s; motu e' localem s' a' u' d' q' u' i' n' o' g' a' b' e' t' . V' e' r' u' s' i' n' t'